

Pro další rozvoj kompetencí PP v této oblasti chybí metodiky a nabídka dalšího vzdělávání k této problematice, které by mohly plně neuspokojit prokazatelně vysoký zájem vedení škol i PP o získání ucelených a správných informací.

Všechny navštívené MŠ vedly děti k pozitivnímu přístupu ke knize, k četbě a k aktivnímu prožití příběhu, které přispívají k rozvoji předčtenářských dovedností dětí. Stále přetrvává značný podíl nedostatečně zpracovaných ŠVP a nefunkční nastavení kritérií pro hodnocení výstupů dětí ve vlastním hodnocení škol.

Snaha o zohlednění vzdělávacích potřeb každého dítěte a podle toho volby adekvátních vyučovacích strategií je v předškolním vzdělávání na velmi dobré úrovni. V systému předškolního vzdělávání chybí personální kapacity pro nápravu vad řeči, logopedická péče pro děti, které ji potřebují, není dlouhodobě zajištěna. Vady řeči jsou nejčastějším důvodem odkladu povinné školní docházky, kapacity MŠ tak vytěžuje přibližně 20 % dětí, které by se již měly vzdělávat v základních školách.

ČŠI zjistila, že spolupráce s rodinou při rozvoji dovedností předcházející čtení byla na dobré úrovni v 50 % navštívených MŠ. Nejčastěji byla tato spolupráce rozvíjena prostřednictvím individuálních konzultací s PP, popř. domluvou na tom, že rodič bude doma dítěti číst. Na dobré úrovni je zajišťována spolupráce s poradenskými zařízeními.

MŠ budovaly a využívaly třídní, školní či veřejné knihovny, které disponovaly dostatečným počtem knižních titulů různých žánrů, audiovizuálních pomůcek a ICT a pozitivně ovlivňovaly rozvoj ČG. Vybavení těchto knihoven se však liší svoji úrovní.

Výsledky korelační analýzy (příloha č. 4) ze souboru 1995 hospitací v navštívených MŠ ukazují, že nejvýznamnějšími faktory kvality podpory rozvoje dovedností pro čtení jsou kvalifikovanost PP a možnost specializovaného vzdělávání, účast školy a zapojení PP v rozvojových projektech a schopnost PP propojit vzdělávací činnosti s reálným prostředím. Nízká úroveň v těchto charakteristikách v konečném důsledku představuje rizika skupinové a především individuální neúspěšnosti dětí v hodnocené oblasti. Dalšími významnými faktory jsou velikost třídy a převážně nižší informační gramotnost PP s dlouhou pedagogickou praxí.

2. Účinnost podpory rozvoje ČG žáků v základním vzdělávání

Čtenářská gramotnost v základním vzdělávání je považována odborníky za klíčovou schopnost a hlavní předpoklad úspěšnosti žáka v kontextu celoživotního učení. Výsledky hodnocení úrovně schopností patnáctiletých žáků ve čtenářské gramotnosti jsou jedním z hlavních indikátorů efektivity vzdělávacích soustav v Evropské unii i v mezinárodních výzkumech OECD. Česká republika je dlouhodobě zapojena v šetření PISA.

Na národní úrovni je pojem čtenářská gramotnost zmíněn především v DZ 2007. Obecně je potřeba rozvíjení funkčních gramotností také konstatována ve Strategii celoživotního učení České republiky (Usnesení vlády č. 761 ze dne 11. července 2007). Komplexní strategie a centrální opatření na podporu rozvoje ČG na národní úrovni prozatím neexistuje.

Výsledky mezinárodních výzkumů jasně dokazují, že čtenářská zdatnost má přímou vazbu na učení: „...žáci, kteří ve třetí třídě nejsou kompetentními čtenáři na dané úrovni, už nikdy nedohoní své spolužáky ve výsledcích učení.“ (In: Resnick, L.B., Hampton, S.: *Reading and Writing Grade by Grade. The New Standards*. University of Pittsburgh and The National Center on Education and the Economy. 2009). Také v pozdějším věku má ČG rozhodující vliv na kvalitu učení.